

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Tvrneri Viri Doctissimi Professoris In Academia
Ingolstadiensi Orationvm. Volvmen ...**

Turner, Robert

Coloniae Agrippinae, 1625

7. De Linguis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69519](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69519)

potuerint cogi, quò alia lingua, quàm sua cum plerumque
 agerent, contraherent, loquerentur: quæ causa fuit
 Itali, Galli & Hispani, pressi grauissima Romanorum
 seruitute, coacti fuerint frangere & incidere verba
 Romanas, cum efferre non potuerint. Hinc ex
 Romanæ linguæ limpido fonte fluxerunt illi
 Hispanicæ, Italicæ, Gallicæ inquinati riuuli. De
 his extra controuersiam est, eos locutos fuisse aliam
 linguam, quàm quæ illis est hodiè vernacula: quæ
 putat Gallos locutos lingua illa Germanica, quæ
 die est natia Rhenensium, Helætiarum, Elætiarum,
 Vangionum; Belgarum, aliorumque illorum
 Gallorum, qui, citi Rheno nullavi aut fraude per
 rant ita cogi in ordinem, vt linguam suam omittentes
 & vsurparent Romanorum Peregrinam, eamque
 rursus corruptelis tanquam maculis foedè contami
 nam: ex his certissimè statue antiquam Gallorum
 linguam fuisse Germanicam, aut certè fluxisse ex Ger
 manica origine. Itali facilius retinebant veram Romanam
 linguæ originem, propter viciniam, communione
 necessitatem: verùm Vandali, Scythæ, Gothi, Germani
 alij exteri cùm Italiam subegerant, linguam etiam
 fecerunt peregrinis sordibus, eamque, quam iam
 mus induxerunt speciem.

*Galli
 olim lin
 gua Ger
 manica
 locuti.*

CAPVT III.

De Germanica Lingua.

*Lingua
 Germa
 nica om
 niam lin
 guarum
 latissima.* **L**ingua Germanica antiquis latissimi fuit fontis
 nam Celtae, Belgiae, Galli lingua vtebantur Germanorum
 manorum aut vera aut paululum inflexa. De
 Celtis & Belgis loquitur agnatio iam linguæ de
 nantis non multum à vera origine: de Gallis si quid
 dubitationis, eam Cornelius Tacitus facile tollit
 Aue

Auentinus ex Ephoro & Strabone colligit omnes populos subiectos Aquiloni, Scythas; expositos occiduo soli Gallos, Calatasque, Celtas, aut Celto-scythas communi & nomine dici, & lingua loqui, Germani nominis nulla hic mentio: certum tamen eorum & originem & linguam hinc comprehendere: deinde Gallos, qui Romam incenderunt, Delphicum templum spoliarunt, in Asiam migrarunt, eos fuisse Germanos colligit ex Diodoro Siculo, Appiano Alexandrino, D. Hieronymo; & Godefrido Viterbiensi: tandemque subiicit, certum sibi esse, quod Gallica lingua vocetur ea, quæ modò est Teutonum: ex multis etiam vocabulis antiquis quæ dicebantur Gallica, euincit idem: nam illa verba sunt planè Germanorum hodiè natiua: hæc lingua latius se paulò sparsit in varias regiones, quas populus Germanus fecundissimus occupauit vel vi, vel pacto: nam certum est, Belgas, Brabantos, Hollandos, Selandos, Westphalos, Saxones, Anglos, Dacos, Suecos, loqui lingua Germanica, quanquam eius originem iam infecerunt labeculis externi sermonis, eamque dum conantur polire, inquinant, faciuntque penè nouam, sed de origine nemo dubitat qui videt illorum omnium populorum simplices dictiones esse natiuas Germanorum: causam inquinatæ aut mutatæ originis nemo quærit, qui videt commercia illorum populorum pene quotidiana cum Gallis, Italis, Hispanis; ut penè necesse illis sit, asciscere aliquid exotici sermonis. De lingua Germanica & Heluetica legitæ Aegidium Scudum de Alpinis regionibus, c. 36. 37. 38.

de elegantiâ linguæ Germanicæ loquitur multa

Auentinus: fuisse sterilem linguam Germanicam semper patet ex Carolo Magno.

CAPVT IV.

De lingua Illyrica aut Polonica.

Illyrici, qui vulgò Sclauī dicuntur, gens fuit multū ingenij, multi vsus, multæ audaciæ: hæc causa multū cur Vandalos etiam appellarint Sclauos: nam cum Vandali missi Gothis & Alanis foeda populatione festinarint totam Italiam, & ad orbis contagionem tamquam locustæ, effusi erant in omnes partes, putabant hanc mentis altitudinem non aliunde, aut fuisse, aut potuisse esse, quàm ab Illyricis, gente postea toto orbe celebratissima. Sed error est, non historia, siquidem sciunt, qui in historicis aliquid sciunt. Vandales Scythas, Gepidas, Alanos, qui Gothis in vastatione orbis se miscuerant, ex Gothorum sanguine fluxit, quis neget? qui nescit omnia his esse communia, linguam, mores, disciplinam quid multa? si excipias nomina diuersa, omnia sunt eadem. Deinde Vandali cesserunt suis finibus, & cum vxoribus ac liberis Lusitaniam, Carthaginem, aliasque partes prius occuparunt, quàm fuit nota vlla Sclauorum gloria, Sclaui enim postea emerferunt, si emerferint vnquam nati eorum lingua latissimè iam patet: imò si comprehendantur fines, quibus hæc lingua continetur, facile dixerimus alias linguas serpere, hanc solam voltare per orbem. Multi historici nostra ætate Sclauis alioqui infesti fatentur facile, hanc solam linguam dominari in mundo, reliquas quasi huic subseruire.

F I N I S.